

सर्वोच्च अदालत संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री सुशीला कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री देवेन्द्रगोपाल श्रेष्ठ
आदेश

०६९-WO-१३१८

विषय:- उत्प्रेषणयुक्त परमादेश समेत।

काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. २ बस्ने विजय	रिट
कुमार दुगड.....१	निवेदक

विरुद्ध

महानगरीय प्रहरी परिसर हनुमानढोका काठमाडौं.....१	
जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, बबरमहल, काठमाडौं.....१	
श्री काठमाडौं जिल्ला अदालत, बबरमहल, काठमाडौं.....१	
काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १ लाल दरबार	विपक्षी
स्थित कार्यालय रहेको मेचीकाली इन्टरनेशनल.....१	
ऐ.का अध्यक्ष नेत्रलाल गिरी, ऐ.ऐ.....१	
महानगरीय प्रहरी वृत्त, बालाजु, काठमाडौं.....१	

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम यस अदालतको अधिकारक्षेत्र अन्तर्गतको भई दायर हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार रहेको छ ।

संक्षिप्त रिट निवेदन व्यहोरा

हुकुम फर्मास्यूटिकल्स प्रा.लि. र विपक्षीमध्येको मेचिकाली इन्टरनेशनल प्रा.लि.का बीच निवेदकको उद्योगबाट उत्पादित औषधी बिक्री वितरण गर्ने गरी विपक्षी कम्पनीलाई सुपर स्टकिस्ट नियुक्त गर्ने गरी जुलाई ७, २०११ मा सम्झौता भएकोमा विपक्षी कम्पनीले रिट निवेदकको कम्पनीले दिएको लक्ष्यअनुसार औषधीको बिक्री, वितरण गर्नु पर्नेमा सो को ५०% पनि बिक्री वितरण गर्न नसकेपछि प्रत्यर्थीलाई लिखत रूपले नै पत्राचार गर्दा समेत सुधार नगरी करारको दायित्व परिपालना नगरेकोले बाध्य भै करारको अन्त भएको अवस्था छ ।

विपक्षी मेचीकालीसँगको करारको अन्त भएपश्चात् सम्पूर्ण स्टक सामान बुझाई हिसाब फरफराक गर्नुपर्नेमा स्टक सामानको विवरण नै नदिएको र सामान दिन्छु भनी रु. २०,००,०००। लिएकोमा सोको सामान समेत नदिनुका साथै प्रत्यर्थी मेचीकाली इन्टरनेशनलसँगको विवाद विशुद्ध रूपले करारीय विषयवस्तु र देवानी दायित्वसँग सम्बन्धित भै फौजदारी विषयमा उजुरी र अनुसन्धान हुनै नसक्ने भएकोले प्रत्यर्थी प्रहरी परिसर समेतका विरुद्धमा उद्योगमा प्रशासकिय अधिकृतको पदमा कार्यरत रमेश दवाडी निवेदक भै सम्बत् ०६८-WO- १२७२ को रिट निवेदन दायर भई अन्तरिम आदेश समेत जारी भएको थियो ।

हुकुम फर्मास्यूटिकल्स प्रा.लि. र प्रत्यर्थी मेचीकाली इन्टरनेशनल प्रा.लि.का बिच भएको करारको विषयमा प्रत्यर्थी महानगरिय प्रहरी परिसरले गैरकानूनी रूपले जाहेरी लिई

सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएको अन्तरिम आदेशको प्रतिकुल रिट निवेदकलाई पक्राउ गरी रिट निवेदक र विपक्षी मेचीकाली इन्टरनेशनलबीच मिलापत्र भै विपक्षी मेचीकाली इन्टरनेशनलले लिन पाउनु पर्ने सम्पूर्ण रकम लिइसकेको मिलापत्र तमसुक मिसिल साथ रहेकोमा गैरकानूनी रूपले मेरा विरुद्ध सम्मानित काठमाडौं जिल्ला अदालतमा ठगी मुद्दाको अभियोग दायर गरी मेरा नाउँमा म्याद समेत जारी गर्ने गराउने सम्पूर्ण काम, कारवाहीले म निवेदकको मौलिक एवं संवैधानिक हकमा आघात पुग्न गएकोले करार सम्झौताका विषयमा क्षेत्राधिकार विहिन रूपले मेरो विरुद्धमा जाहेरी लिने बयान गर्ने गराउने र अभियोग पत्र दर्ता गरी मलाई म्याद दिने, तामेल गर्ने लगायतका सम्पूर्ण काम कारवाही तथा निर्णयहरू उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरीपाउँ। साथै प्रस्तुत रिट निवेदनको अन्तिम टुङ्गो नलागे सम्म प्रत्यर्थी काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मेरा विरुद्ध मिति २०७०।२।१ मा दायर गरेको अभियोग पत्रानुसार मलाई मिति २०७०।२।१४ मा ३० दिनभित्र उपस्थित हुनु भनी पठाईएको म्याद सम्बन्धमा कुनै कारवाही अगाडि नबढाउनु अभियोग पत्र तथा म्यादको कारवाही यथास्थितीमा राख्नु भनी अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको रिट निवेदन।

यस अदालतको आदेश

यसमा के कसो भएको हो। निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो। जारी हुनु नपर्ने कुनै कारण भए सोको आधार खुलाई यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्यादबाहेकम १५ दिनभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी विपक्षीहरूमध्ये १, २, ३ र ६ का नाउँमा रिट निवेदनको १ प्रति नक्कल साथै राखी सूचना पठाई त्यसको बोधार्थ महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पठाई दिनु। विपक्षीहरूमध्ये ४ र ५ को हकमा आफैं वा कानूनबमोजिमको प्रतिनिधिमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी यो आदेश र निवेदनको प्रतिलिपि साथै राखी सूचना पठाई

लिखित जवाफ पेश भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु। अन्तरिम आदेश जारी गरिपाउँ भनी माग गरेसम्बन्धमा विपक्षी समेत बुझी छलफल हुन उपयुक्त देखिँदा मिति २०७०।३।१८ का दिन छलफलका लागि उपस्थित हुनु भनी विपक्षीहरूलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको आदेश ।

संक्षिप्त लिखित जवाफ

विपक्षी रिट निवेदकउपर ठगी मुद्दाको जाहेरी दरखास्त परी सो जाहेरी दरखास्तको आधारमा महानगरीय प्रहरी परिसर, काठमाडौँबाट अनुसन्धान भई मिसिल संलग्न रहेका जाहेरी दरखास्त, प्रतिवादी विजय दुगडले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयान, नेपाल ईन्भेष्टमेन्ट बैंकको पत्र समेतका सबूद प्रमाणहरूबाट प्रतिवादी विजय दुगडले जाहेरवालाहरूलाई बीस लाख रुपैया ठगी गरेको तथ्य पुष्टी भएको, पक्राउ भई म्याद थपका लागि काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा पेश गरिएका विजय दुगडलाई अनुसन्धानको क्रममा थुनामा राख्नु पर्ने नदेखिएबाट हाजिर जमानीमा छाडी बाँकी अनुसन्धान गर्न भनी आदेश भएको कारणले मात्र निज तत्काल अनुसन्धानको अवधिमा थुनामुक्त भएको हो । अभियोजन समेतका अन्य कार्य बाँकी नै रहन गएकोले प्रहरीद्वारा अनुसन्धान सम्पन्न गरी राय प्रतिवेदन सहितको मिसिल अभियोजनको लागि यस कार्यालयमा पेश गरेकोले यस कार्यालयबाट निज प्रतिवादी विजयकुमार दुगडको हकमा कानूनबमोजिम अभियोजन गरी काठमाडौँ जिल्ला अदालतसमक्ष मिति २०७०।२।१।४ मा ठगी मुद्दामा अभियोग पत्र दायर गरिएको र उक्त मुद्दा अदालतमा विचाराधिन रहिरहेकै अवस्था हुँदा हाल निज रिट निवेदक विजय दुगड कसूरदार होईनन् भन्न सकिने अवस्था समेत नरहेकोले निजको मागबमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने होईन, रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौँको लिखित जवाफ ।

मिसिल संलग्न रहेको जाहेरी दरखास्त महानगरीय प्रहरी परिसर हनुमानढोका काठमाडौँमा पेश भएको मिति २०६९।४।३२ गतेको मेलमिलापको सक्कल कागज, सोही मितिको जाहेरवाला नेत्रलाल गिरीको कागज, अधिकार प्राप्त अधिकारीसमक्ष प्रतिवादी विजयकुमार दुगडले गरेको बयान कागज, प्रतिवादी उपरको अभियोग पत्र समेतमा मिसिल संलग्न कागजातका आधार प्रमाणबाट रिट निवेदक आरोपित कसुरका कसुरदार होईनन् भन्ने मनासिव नदेखिदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरेबमोजिम हुने नै हुँदा पूर्पक्षका निमित्त रिट निवेदकलाई मुलुकी ऐन अ.बं. ४७ नं. बमोजिम साधारण तारेखमा राखी मुद्दाको पूर्पक्ष गर्नु। जाहेरवाला लगायत देखेसुन्ने व्यक्तिहरुलाई जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय र प्रतिवादीका साक्षी निजैमार्फत झिकाई बकपत्र गराई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७०।३।२४ को यस अदालतको थुन्छेक आदेशानुसार निज प्रतिवादी एवं रिट निवेदक हालसम्म तारेखमा रुजु हाजिर रहेको देखिएकोले रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको काठमाडौँ जिल्ला अदालतको लिखित जवाफ।

नेत्रलाल गिरीको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी रिट निवेदक भएको ठगी मुद्दामा रिट निवेदकलाई मिति २०६९।४।३१ गते प्रहरीद्वारा पक्राउ परी आएकोमा निजको नियमानुसार स्वास्थ्य परीक्षण गराई पक्राउ तथा थुनुवा पूर्जी दिई, ऐ ३२ गते सम्मानित काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा उपस्थित गराई प्रहरी हिरासतमा राख्न अनुमति माग गरिएकोमा सम्मानित अदालतबाट रिट निवेदकलाई प्रहरी हिरासतमा राखी रहनु पर्ने अवस्थामा नरहेको हुँदा जिम्मा जमानीमा छाडी मुद्दाको अनुसन्धान कार्य अगाडी बढाउने भन्ने सम्मानित अदालतबाट आदेश भई आएकोमा सम्मानित अदालतको आदेश शिरोपर गरी रिट निवेदकलाई सोही दिन हिरासत मुक्त गरी थप अन्य अनुसन्धान कार्य पुरा गरी मिति २०७०।१।९ मा जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौँमा प्रस्तुत गरिएको

हुँदा रिट निवेदकले लिएको जिकीर अनुसार रिट निवेदकलाई ३० दिनभित्र उपस्थित हुन आउनु भनी कुनै म्याद जारी गर्ने नेपाल प्रहरीको क्षेत्राधिकारभित्र नपर्ने भएको हुँदा त्यस्ता कार्य गर्ने गराउने कार्य नगरिएको हुँदा निज विपक्षीले यस परिसर समेतलाई विपक्षी बनाई सम्मानित अदालत समक्ष दिनु भएको निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको महानगरिय प्रहरी परिसर हनुमानढोका र महानगरीय प्रहरी वृत्त बालाजुको एकै मिलानको छुट्टाछुट्टै लिखित जवाफ ।

विपक्षीमध्येका मेचीकाली इन्टरनेशनल प्रा.लि. एवं ऐ का अध्यक्ष नेत्रलाल गिरीको लिखित जवाफ परेको देखिदैन ।

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी इजलाससमक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत निवेदनको निवेदन समेतको मिसिल अध्ययन गरी निम्नबमोजिमको बहससमेत सुनियो ।

निवेदककोतर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री बल्लभ बस्नेतले विपक्षी मेचीकाली इन्टरनेशनलले वार्षिक रूपले कम्तिमा दश करोडको औषधी खपत गर्नुपर्ने, उद्योगद्वारा उत्पादित वस्तु बिक्रीको प्रवर्धनमा सहयोग गर्नुपर्ने लगायतका शर्तहरू सहित संझौता भएकोमा सोबमोजिम नगरेकोले नेत्रलाल गिरीको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी विजयकुमार दुगड भएको ठगी मुद्दा चली फैसला समेत भइसकेको छ भन्ने र विपक्षी महानगरीय प्रहरी परिसर हनुमानढोका समेतको तर्फबाट विद्वान सहन्यायाधिवक्ता श्री किरण पौडेलले प्रस्तुत निवेदनको विषयमा नेत्रलाल गिरीको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी विजयकुमार दुगड भएको ठगी मुद्दा चली फैसला समेत भइसकेकोले निवेदनको प्रयोजन समाप्त भइसकेको हुँदा निवेदन खारेज होस भन्ने समेत बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

उपरोक्तबमोजिम बहस सुनी रिट निवेदन समेतको मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने हो वा होइन सो सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

यसमा करारीय विषयमा विपक्षीहरूले ठगी मुद्दाको जाहेरी दिई लिई काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा ठगी मुद्दाको अभियोग दायर गरी मेरा नाउँमा म्याद समेत जारी गर्ने गराउने सम्पूर्ण काम, कारवाही उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी पाउँ भन्ने मुख्य निवेदन दावी र निवेदन मागबमोजिमको गैरकानूनी कार्य हामीबाट नभएकले निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत लिखित जवाफ रहेको देखिन आयो।

मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा मेचिकाली इन्टरनेशनल प्रा.लि.नामको कम्पनीले विभिन्न औषधी उत्पादन गरी हुकुम फर्मास्युटिकल्स प्रा.लि.का प्रबन्ध सञ्चालक विजय दुगडसँग सम्झौता गरी नेपालभरका औषधी पसलहरूलाई औषधी वितरण गर्ने कार्य गर्दै आईरहेको र सोवापत मेचिकाली इन्टरनेशनल प्रा. लि. ले हुकुम फर्मास्युटिकल्स प्रा. लि. बाट भुक्तानी लिनुपर्ने रकममध्ये निवेदकले रु. २०,००,०००।— को चेक दिएको र सो चेक बैंकमा साट्न जाँदा चेक रोक्का गर्नु भनेकाले सो चेक भुक्तानी हुन नसकेको हुँदा हुकुम फर्मास्युटिकल्स प्रा.लि. का प्रबन्ध सञ्चालक विजय दुगडले मेचिकाली इन्टरनेशनल प्रा. लि. का अध्यक्ष विपक्षी नेत्रलाल गिरीले जाहेरी दिएको र सो जाहेरी दरखास्तको आधारमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा निज विजयकुमार दुगडउपर मुलुकी ऐन, ठगीको महल अन्तर्गत काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा मिति २०७०।२।१ गते ठगी मुद्दाको अभियोग पत्र दायर भएको र सो अदालतबाट थुनछेकको आदेश समेत भएको तथ्य मिसिलबाट देखिन आयो। त्यसैगरी निवेदक एवं विपक्षीको तर्फबाट विद्वान कानून व्यवसायीहरूले बहसको क्रममा विजयकुमार दुगड विरुद्ध काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा चलेको उक्त ठगी मुद्दा सो अदालतबाट फैसला समेत भइसक्यो भनी बहसको क्रममा व्यक्त गरेको देखिन्छ। तसर्थ प्रस्तुत निवेदनसँग सम्बन्धित विषयमा अदालतमा ठगी मुद्दा परी फैसला समेत भइसकेको अवस्था देखिन आयो।

अतः उल्लेखित तथ्य एवं विवेचना समेतको आधारमा प्रस्तुत रिट निवेदनको विषय सम्बन्धमा अदालतमा मुद्दा परी अदालतबाट फैसला समेत भइसकेको देखिदा निवेदनको औचित्य समाप्त भइसकेकोले निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अबस्था नदेखिदा प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ। प्रस्तुत निवेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाइदिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलाश अधिकृत : रमेश रिजाल

कम्प्यूटर अपरेटर : पद्मा आचार्य

इति सम्बत् २०७१ साल कार्तिक २० गते रोज ५ शुभम्.....